OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 13.-14.10.2025; Neuvostoraportti; Sisäasiat

Kokous

Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 13.-14.10.2025

Schengen-alueen yleistilannetta koskevassa keskustelussa oli esillä erityisesti Frontexin tulevaisuus. Jäsenmaat olivat yhtä mieltä siitä, että Frontexin tulee keskittyä ydintehtäviinsä ulkorajoilla ja paluissa. Frontexin pysyvän joukon vahvuuden mahdollisen kasvattamisen tulee perustua perusteelliseen harkintaan ja operatiivisiin tarpeisiin, eikä se saa vaarantaa jäsenvaltioiden omia suorituskykyjä tai henkilöstön riittävyyttä. Frontexin rooli nähdään tärkeäksi myös kolmansissa maissa ja sitä tulee kehittää. Komissio antaa ehdotuksen eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen päivittämisestä vuonna 2026.

Ministerit keskustelivat asetusehdotuksesta, joka koskee yhteisen järjestelmän perustamista EU:ssa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi. Keskustelua käytiin erityisesti muiden jäsenvaltioiden tekemien palautuspäätösten pakollisesta vastavuoroisesta tunnustamisesta. Käydyssä keskustelussa jäsenmaat olivat yhtä mieltä siitä, että tarvitaan tehokkaampia EU-tason menettelyjä, jotta voidaan nopeuttaa ja lisätä EU:ssa laittomasti oleskelevien palautuksia. Suurin osa painotti tarvetta edetä nopeasti asetusehdotusta koskevissa neuvotteluissa. Vastavuoroisen tunnustamisen osalta jäsenmaiden näkemykset kuitenkin jakautuvat ja keskustelua jatketaan asiantuntijatasolla.

Unionin pelastuspalvelumekanismia ja terveyshätätilanteisiin varautumista ja reagoimista koskevassa keskustelussa tuettiin laajasti asetusehdotuksen pääperiaatteita ja tavoitteita. Pelastuspalvelumekanismin monien elementtien todettiin toimivan hyvin, mutta sitä tulee vahvistaa, jotta voidaan vastata moniulotteisiin kriiseihin. Jäsenmaiden epäilykset liittyvät erityisesti uuden EU:n koordinointikeskuksen perustamiseen ja siviili-sotilaalliseen yhteistyöhön, ja niistä kaivattiin komissiolta lisätietoa. Lisäksi korostettiin, että jäsenmaiden ja neuvoston toimivaltuuksia tulee kunnioittaa ja vastuut tulee olla selvät.

Työlounaalla keskusteltiin muuttoliikkeen ulkoisesta ulottuvuudesta ja erityisesti paluumuutosta Syyriaan. Puheenvuoroissa korostettiin Syyrian vakauden yhteyttä kestävien paluiden toteuttamiseen. Myös vuoropuhelun jatkaminen kaikilla tasoilla nousi esiin ja ministerit peräänkuuluttivat EU:n yhteistä lähestymistapaa Syyrian viranomaisten kanssa käytävään dialogiin. Keskustelua aiheesta jatketaan asiantuntijatasolla.

Työaamiaisella jatkettiin keskustelua vallitsevan geopoliittisen tilanteen vaikutuksesta EU:n sisäiseen turvallisuuteen. Esillä oli Gazan tilanteen pitkän aikavälin vaikutukset EU:n sisäiseen turvallisuuteen.

Neuvostossa saatiin lisäksi tilannekatsaukset tietojärjestelmien yhteentoimivuuden täytäntöönpanosta ja tehokkaan lainvalvonnan edellyttämästä tietojen saatavuudesta.

1. Schengen-alueen yleistilanne
a) Schengen-barometri
b) Frontexin tulevaisuus
Keskustelu; 13141/1/25 REV 1, 13432/25

Schengen-alueen yleistilannetta koskevassa keskustelussa oli esillä erityisesti Frontexin tulevaisuus. Keskustelua käytiin Frontexin pysyvän joukon kehittämisestä, Frontexin toiminnan kehittämistarpeista kolmansissa maissa, ja Frontexin toiminnan laajentamisesta ulkorajavalvonnasta ja palautuksista uusille tehtäväalueille. Komissio antaa ehdotuksen eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen päivittämisestä vuonna 2026.

Komissio esitteli keskustelun pohjaksi päivitetyn Schengen-barometrin ja nosti esiin kaksi merkkipaalua: nyt julkaistu Schengen-barometri on järjestyksessään kymmenes ja Schengen-alue on täyttänyt tänä vuonna 40 vuotta. Schengen on yksi EU:n tärkeimmistä saavutuksista. Ulkorajan ylitysten määrässä on noustu pandemiaa edeltävän ajan ohi. Viisumihakemusten määrät ovat kasvussa. Tässä yhteydessä ei komission mukaan voida sivuuttaa venäläisille myönnettävien viisumien määrää. Laittomien rajanylitysten laskeva trendi on jatkunut. Poliisiyhteistyö Schengen-alueella on kehittynyt. Ulkorajoja koskien on viimeisten vuosien aikana kehitetty eurooppalaista rajaturvallisuusjärjestelmää. Resurssit eivät ole aina kasvaneet samaa tahtia haasteiden kanssa. Puutteet suorituskyvyissä aiheuttavat turvallisuushaasteita ja tähän liittyen on vielä vajeita. EU:n rajanylitystietojärjestelmä (EES) on otettu käyttöön pari päivää sitten, kyseessä on iso askel eteenpäin. Rajavalvonta on myös kehittynyt. Komissio on osoittanut 2,2 miljardia euroa rahoitusta rajatarkastuksiin ja rajavalvontaan viimeisten vuosien aikana. Palautuksissa on kasvua tänä vuonna yhdeksän prosenttia aiempaan verrattuna. Yli puolet palaa vapaaehtoisesti. Palautusprosesseja tulee kuitenkin edelleen kehittää, samoin takaisinottoa ja muuttoliikkeen ulkoista ulottuvuutta. Käsittelyssä oleva uusi paluuasetus on tärkeä. Frontex on yhteisten toimiemme keskiössä, tulee arvioida, miten sitä kehitetään 10–15 vuoden aikajänteellä. Frontexin suorituskyvyt ja operaatiot ovat kehittyneet jatkuvasti. Toisaalta tarpeet kasvavat jatkuvasti ja tulee kehittää myös lainsäädäntöä. Pysyvän joukon laajentaminen on tärkeää, mutta sen ei tule johtaa suurempaan taakkaan jäsenmaille, päinvastoin. Tarvitaan henkilöstön kehittämistä ja pysyvä joukko tulee suunnitella uudelleen. Jäsenmaiden operatiiviset tarpeet tulee huomioida. Komission mukaan Frontexia tulee vahvistaa ulkorajoihin ja palautuksiin liittyvissä tehtävissä. Tulee kehittää myös yhteistyötä kolmansissa maissa. Tähän liittyen komissio mainitsi kolmansien maiden kanssa solmittavat asemaa koskevat sopimukset, palautukset kolmansista maista kolmansiin maihin, EU:n viisumipolitiikan sekä Frontexin ja Europolin välisen yhteistyön ja tiedonvaihdon kehittämisen.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat olivat yhtä mieltä siitä, että Frontexin tulee keskittyä ydintehtäviinsä ulkorajoilla ja paluissa. Ulkorajoja koskien päävastuun tulee säilyä jäsenmailla. Moni nosti esiin myös tarpeen tiedonvaihdon kehittämiselle. Frontexin pysyvän joukon vahvuuden mahdollisen kasvattamisen tulee perustua perusteelliseen harkintaan ja operatiivisiin tarpeisiin, eikä se saa vaarantaa jäsenvaltioiden omia suorituskykyjä tai henkilöstön riittävyyttä. Frontexin rooli nähdään tärkeäksi myös kolmansissa maissa ja sitä tulee kehittää. Palautukset kolmansista maista kolmansiin maihin voitaisiin säätää Frontexille mahdolliseksi. Frontexin osallistumista esimerkiksi konsulaattien henkilöstön koulutukseen viisumiasioita koskien voidaan arvioida. Usea jäsenvaltio katsoi, että Frontexin ei tule toimia sisärajoilla. Hybridiuhkia koskien moni on valmis arvioimaan Frontexin roolia. Schengen-barometriin liittyen keskustelussa nousi esiin erityisesti venäläisille myönnettävien viisumien suuri määrä.

Suomi nosti barometristä esiin huolestuttavat luvut venäläisten viisumeja koskien ja muistutti, että Venäjä on uhka meille kaikille. Tiukennuksista tulee keskustella yhdessä. Perusteettomia turvapaikkahakemuksia ja viisumivapaista maista saapuvia turvapaikanhakijoita koskien tarvitaan yhteisiä ratkaisuja. Määrät ovat laskussa, mutta ei tule hyväksyä nykyisiä lukuja. Määrän tulisi olla nolla. Edelleenliikkumisen estämiseen tulisi kaikkien keskittyä. Frontexin tulee pystyä rajojen suojeluun ja laittomien

rajanylitysten estämiseen, ei vain rajavalvontaan. Pysyvän joukon tulee olla operatiivinen ja sen tulee tuottaa lisäarvoa. 30 000 henkilön vahvuuden ei tulisi olla tavoite. Se tarkoittaisi sitä, että osa meidän ulkorajoistamme jäisi tyhjäksi kansallisista viranomaisista. Frontexin tulisi olla mukana kolmasmaayhteistyössä, jotta voidaan estää saapumisia. Frontexin roolin tehostaminen palautuksia koskien ja mahdollisuus myös palautuksille kolmansista maista kolmansiin maihin. Frontex voisi toimia myös vapaan liikkuvuuden alueella, jos se on tarpeellista.

Frontex ja EU:n turvapaikkavirasto kuvasivat omia toimiaan jäsenmaiden tukemisessa, sekä osa-alueita, joissa niiden toimintaa voidaan edelleen kehittää.

Komissio totesi lopuksi, että Frontexin mandaatin kehittämisessä arvioidaan aina jäsenmaiden tarpeita, ne ovat toiminnan pohja. Palautukset ovat tärkeitä, Frontex voi tehdä enemmän, samoin ulkoisessa ulottuvuudessa. Lisäarvo on keskiössä uutta mandaattia arvioitaessa. Komissio on huolissaan venäläisille myönnettävien turistiviisumien suuresta määrästä.

Puheenjohtaja totesi lopuksi, että keskustelua Frontexin kehittämisestä jatketaan asiantuntijatasolla.

2. Asetus yhteisen järjestelmän perustamisesta EU:ssa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi
Periaatekeskustelu; 9205/25

Ministerit keskustelivat ehdotuksesta, joka koskee yhteisen järjestelmän perustamista EU:ssa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi. Keskustelua käytiin erityisesti muiden jäsenvaltioiden tekemien palautuspäätösten pakollisesta vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Puheenjohtaja totesi jäsenmaiden näkemysten jakautuvan vastavuoroisen tunnustamisen suhteen. Osa näkee sen keskeisenä elementtinä ja haluaa varmistaa, että paluut täytäntöönpannaan kaikkialla unionissa. Toisaalta monet ovat peräänkuuluttaneet joustavuutta ja katsovat, että kaikissa tapauksissa vastavuoroinen tunnustaminen ei loisi tehokkuutta, vaan lisäisi hallinnollista taakkaa. Puheenjohtaja on pyrkinyt kompromissiehdotuksessaan yhdistämään molemmat näkökulmat; vastavuoroisen tunnustamisen pakollisuuteen on luotu poikkeuksia, eurooppalaisesta palautusmääräyksestä on tehty vapaaehtoista, ja on lisätty prosessin tarkastelu tulevaisuudessa. Puheenjohtaja toivoi, että asiassa löydetään yhteinen näkemys, jotta voidaan saavuttaa pian sopu koko asetusehdotuksesta ja varmistaa nopeat ja tehokkaammat paluut.

Komission mukaan olisi erittäin hyvä, jos ehdotuksesta saavutettaisiin yleisnäkemys vuoden loppuun mennessä. Toiseen jäsenvaltioon siirtyneistä on tehty yli 55 000 SIS-hälytystä. Vastavuoroinen tunnustaminen olisi ratkaisu tähän, selkeä viesti siitä, ettei henkilö voi paeta paluupäätöstä. Komissio korosti, että ehdotus ei harmonisoi paluupäätöksiä, vaan eurooppalainen palautusmääräys tulisi paluupäätöksen lisäksi, se olisi pohja vastavuoroiselle tunnustamiselle. Tämä on keskeinen yksinkertaistamiselementti, tällöin ymmärrettäisiin nopeasti toisten valtioiden tekemät päätökset. Menettelyn vapaaehtoisuus vesittäisi sen tarkoituksen. Komissio ihmetteli, miksi jäsenvaltiot ovat pyytäneet harkinnanvaraisuutta ja vapaaehtoista järjestelmää, kun samaan aikaan kaikki kuitenkin haluavat tiukempaa sääntelyä. Komissio lupasi puheenjohtajalle täyden tukensa neuvotteluiden edistämisessä.

Käydyssä keskustelussa ministerit olivat yhtä mieltä siitä, että tarvitaan tehokkaampia EU-tason menettelyjä, jotta voidaan nopeuttaa ja lisätä EU:ssa laittomasti oleskelevien palautuksia. Suurin osa painotti tarvetta edetä nopeasti asetusehdotusta koskevissa neuvotteluissa. Useat korostivat, että vastavuoroinen tunnustaminen olisi vahva merkki siitä, että laittomasti oleskelevat eivät voi kiertää palauttamispäätöstä siirtymällä toiseen EU-maahan. Toisaalta monet painottivat, että puheenjohtajan ehdottamaan menettelyyn tarvitaan kuitenkin vielä selkeyttä esimerkiksi valitusoikeuden osalta. Osa peräänkuulutti vastavuoroisen tunnustamisen soveltamiseen joustavuutta, ja totesi, että joissain tapauksissa jäsenmaiden erilaiset oikeudelliset järjestelmät ja erot kansallisissa käytännöissä voivat vaikuttaa siihen, että vastavuoroisen tunnustamisen sijaan olisi nopeampaa ja tehokkaampaa tehdä kansallinen palauttamispäätös.

Suomi kiitti komissiota ja puheenjohtajaa kompromissiesityksestä. Poliittisesti selvä tavoite, että Euroopassa on tehokkaat ja nopeat palautukset, kaiken lainsäädäntötoiminnan on mentävä sitä kohti, ei olisi järkevää hankaloittaa tätä. Suomi haluaa mahdollisimman nopeaa yleisnäkemystä. Periaate on erinomaisen hyvä: ei ole järkevää, että jos yksi jäsenmaa on tehnyt päätöksen, voi siirtyä seuraavaan ja turvapaikkaprosessi alkaa alusta. Kansallisia eroavaisuuksia järjestelmissä on. Vastavuoroisessa tunnustamisessa on vielä haasteita, joita monet jo maininneet, esimerkiksi valituskelpoisuus. Oikeusjärjestelmät eroavat, joten tämä olisi tärkeää käydä läpi. Myös jos henkilö esimerkiksi vetoaa palautuskieltoon: missä vaiheessa tämä arvioidaan, kuka vastaa. Eurooppalainen palautusmääräys tukisi vastavuoroista tunnistamista, pitäisi olla pakollista siinä vaiheessa, kun menettely tulee voimaan. Kaikilla on yhteinen poliittinen tavoite saada ihmiset palautettua, tällä hetkellä emme onnistu. Tuemme puheenjohtajan ja komission ponnisteluja, jotta ehdotus saadaan maaliin.

Komissio totesi keskustelun osoittavan, ettei kompromissin löytäminen ole helppoa. Painotti signaalivaikutuksen merkitystä. Myös tehokkuus ja nopeus on tärkeää. Komissio toisti lupauksensa tehdä kaikkensa tukeakseen puheenjohtajaa kompromissin löytämisessä.

Puheenjohtaja kiitti jäsenvaltioita tuesta, jota kuuli keskustelussa paljon. Katsoo kuitenkin, että jäsenvaltioiden kannat olivat edelleen siinä määrin jakautuneita, että asia palautetaan asiantuntijatason valmisteluun ja tasapainoisen ratkaisun etsimistä jatketaan.

3. Yhteentoimivuuden täytäntöönpano
Tilannekatsaus; 13061/25

Komissio ja EU:n tietohallintovirasto eu-LISA antoivat tilannekatsauksen EU:n oikeus- ja sisäasioiden tietojärjestelmien yhteentoimivuushankkeen täytäntöönpanon tilanteesta. EU:n rajanylitystietojärjestelmä (EES) otettiin onnistuneesti käyttöön 12.10.2025. EU:n matkustustieto- ja lupajärjestelmä (ETIAS) ja uudistettu Eurodac-järjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2026. Loppujen järjestelmien ja komponenttien käyttöönotto on tarkoitus tapahtua vuonna 2027 ja koko yhteentoimivuusarkkitehtuurin tulisi olla käytössä vuoden 2028 alkupuolella.

4. Asetus unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten
Periaatekeskustelu; 13406/1/25 REV 1

Julkinen asiakohta: https://video.consilium.europa.eu/event/fi/28156

Ministerit kävivät periaatekeskustelun komission heinäkuussa antamasta unionin pelastuspalvelumekanismia ja terveyshätätilanteisiin varautumista ja reagoimista koskevasta asetusehdotuksesta. Keskustelua käytiin asetusehdotukseen sisältyvistä keskeisistä elementeistä ja muutoksista, mukaan lukien EU-tason koordinaation kehittäminen, poikkihallinnolliset rakenteet ja siviili-sotilasyhteistyö.

Puheenjohtaja totesi, että unionin pelastuspalvelumekanismi (UCPM) on EU:n varautumisunionistrategian kulmakivi. Kohtaamme monialaisia kriisejä, monet Euroopan maat ovat joutuneet erilaisten hyökkäysten kohteeksi ja ilmastonmuutos vaikuttaa yhä enemmän, on hätätiloja, tulvia, maastopaloja. Koronakriisi vaikutti moniin sektoreihin. Tulee olla valmius kohdata tulevat kriisit yhdessä. UCPM-lainsäädäntöehdotus on tässä tärkeässä asemassa. Kesäkuussa Eurooppa-neuvosto antoi tehtäväksi tarkastella, miten voidaan paremmin tarttua häiriöihin ja viedä valmiutta eteenpäin. Puheenjohtaja toivoo ministereiltä näkemyksiä asetusehdotuksesta ja siitä, miten voidaan varmistaa, että sillä vahvistetaan varautumista, kunnioittaen samalla jäsenmaiden vastuita ja neuvoston roolia.

Komissio viittasi moninaisiin uusiin katastrofeihin ja kriiseihin, ja totesi että kaikkiin uhkiin tulee pystyä tarttumaan ja löytämään oikea ratkaisu. Uusi pelastuspalvelumekanismi tulee perustumaan kaikkeen siihen mikä jo toimii hyvin, nyt vahvistetaan ja lisätään kykyä toimia. Ehdotus uuden EU:n kriisien koordinointikeskuksen (hub) perustamisesta komissioon on herättänyt kysymyksiä. Tarkoituksena on, että EU:n hätäavun koordinointikeskus (ERCC) voisi toimia entistä paremmin. Hub voisi auttaa

koordinoinnissa ja helpottaa tiedonvaihtoa, kun on kriisejä, jotka ylittävät sektorirajat. Ehdotus ei vie jäsenvaltioilta toimivaltaa, hub toimii ainoastaan operatiivisena tukena. Jäsenmaat ovat keskiössä, kun kriiseihin reagoidaan ja tehdään strategisia päätöksiä. Neuvosto päättää aina mikä on poliittinen lähestymistapa. Tärkeää, että helpotetaan siviili-sotilaallista yhteistyötä. Komissio ehdottaa toimia, jotka eivät ole sitovia ja ne suunnitellaan aina yhdessä jäsenmaiden kanssa. Esitetään mm. välineistöä, joka on ajan tasalla kriisitilanteissa. Hub voi helpottaa koordinointia ja yhteistyötä. Mekanismi otetaan käyttöön vain, jos jäsenmaat sitä haluavat.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat tukivat laajasti asetusehdotuksen pääperiaatteita ja tavoitteita. Pelastuspalvelumekanismin monien elementtien todettiin toimivan hyvin, mutta sitä tulee vahvistaa, jotta voidaan vastata moniulotteisiin kriiseihin. Jäsenmaiden epäilykset liittyivät erityisesti uuden EU:n koordinointikeskuksen (hub) perustamiseen sekä siviili-sotilaalliseen yhteistyöhön. Tarvitaan selvyyttä siitä, miten hub toimii yhdessä ERCC:n kanssa, päätehtävien tulee säilyä ERCC:ssä. Monet korostivat, että pelastuspalvelumekanismin tulee jatkossakin keskittyä ennaltaehkäisyyn, varautumiseen ja reagointiin siviilikriisitilanteissa, eikä puolustukseen liittyviä toimia tule ottaa mukaan. Osa pohti EU-rahoituksen kohdentumista ja sitä, miten terveysuhkiin varautuminen yhdistetään pelastuspalvelumekanismiin. Mekanismin vahvistaminen ei saa lisätä hallinnollista taakkaa. Lisäksi korostettiin, että jäsenmaiden ja neuvoston toimivaltuuksia tulee kunnioittaa ja vastuut tulee olla selvät.

Suomi kiitti aiheen nostamisesta keskusteluun. Kuten presidentti Niinistö totesi, maailma ei odota. Vaikka asia on kansallisessa toimivallassa, sujuvalla yhteistyöllä edistetään yhteistä varautumista. Venäjän uhka on eksistentiaalinen, ei vain ensilinjan maille, vaan vaikutukset tuntuvat koko Euroopassa. Kaikki uhat on huomioitava, myös sodan uhka. Tärkeää huomioida muutkin uhat, kuten maastopalot. EU-rahoituksen kohdentaminen jäsenvaltioiden varautumistoimiin on mahdollistettava nykyistä laajemmin. Ukrainan opit; siviiliviranomaisten materiaalinen varautuminen, ballistiset suojavarusteet ja miinanraivaus ovat konkreettisia esimerkkejä varautumisen tarpeista. On selvää, että siviili-sotilaallinen yhteistyö on tärkeää ja se rakennetaan normaalioloissa. Yhteiset skenaariot, harjoittelu ja tiedonvaihto ovat keskeisiä. Seuraukset ovat vakavia, jos ei toimita hyvin yhdessä. Suomi tukee vahvasti sitä, että ollaan paremmin varautuneita kaikkiin mahdollisiin uhkiin.

Euroopan ulkosuhdehallinnon mukaan ehdotuksella tulee päästä tehokkuuteen ja koordinaatioon vastauksena laaja-alaisiin kriiseihin. Ulkoinen ulottuvuus on muistettava. Tulee jakaa kokemuksia kriisinhallinnasta, varautumisesta ja ennaltaehkäisystä. Kannattaa ehdotusta voimakkaasti. Tärkeitä kysymyksiä rahoituksesta ja päällekkäisyydestä. Meillä on jo ERCC ja jatketaan yhteistyötä komissaarin ja komission kanssa, jotta löydetään vastauksia heränneisiin kysymyksiin.

Komissio kiitti kaikkia hyvistä puheenvuoroista ja kysymyksistä. Ne osoittavat, että tarvitaan aikaa asioiden selvittelyyn. Tämä vasta on vuoropuhelun alku. Hub aiheuttaa paljon kysymyksiä. Sillä pyritään vähentämään hallinnosta taakkaa, yksi yhteyspiste käytännön tiedonvaihtoa varten tilanteissa, joita ei voida sektorikohtaisesti hallita. Pandemia oli hyvä esimerkki. Täytyy olla ajan tasalla, kun kriisejä tulee. Pelastustoimen ja terveyskriisien yhdistämisestä heräsi kysymyksiä. Tutkijat ovat sitä mieltä, että pandemioita tulee lisää, joten on tärkeää, että siinä vaiheessa on eri välineitä ja siksi on järkevää yhdistää nämä kaksi. Tämän takia mm. luotiin komission terveyshätätilanteiden valmiusviranomainen HERA. Jäsenmaiden itsemääräämisoikeus on selvä. ERCC pysyy omassa roolissaan ja hubista tulisi käytännön koordinointikeskus. Siviili- ja sotilaspuolen osalta on eroavaisuuksia jäsenmaiden välillä, mutta meidän tulee silti pystyä tekemään yhteistyötä. Italiassa esimerkiksi armeijassa on oma yksikkö, joka vastaa väestönsuojelusta. Tarvitaan vielä aikaa käsitellä ehdotusta, mutta on muistettava, että seuraava kriisi ei odota, että me olemme valmiita. Kannattaa ennakoida.

Puheenjohtaja kiitti hyvästä keskustelusta. Työtä jatketaan vielä jäljellä olevalla Tanskan kaudella. Komissio on selvästi tehnyt kunnianhimoisen ehdotuksen ja sen käsittelyssä ollaan varhaisessa vaiheessa. Tuli kysymyksiä ja epäröintiä, mutta ollaan myös samaa mieltä monesta asiasta, kuten siitä, että EU:lla on monimuotoisia uhkia edessään ja varautumista tulee vahvistaa. UCPM on toiminut hyvin ja sitä tulee vahvistaa. Tuettiin sitä, että yhdessä parannetaan yhteisiä kapasiteetteja ja suojellaan niitä elementtejä, jotka toimivat hyvin. Ei pidä luoda byrokraattista rakennetta. Komissiolta pyydettiin selvennystä hubiin ja siviili-sotilaalliseen yhteistyöhön liittyen. Tuli selväksi, että neuvoston keskeinen rooli kriisinhallinnassa säilytetään. Meillä on yhteinen tehtävä edessä.

5. Muuttoliikkeen ulkoinen ulottuvuus
Keskustelu; 13243/25

Työlounaalla ministerit keskustelivat muuttoliikkeen ulkoisesta ulottuvuudesta ja erityisesti paluumuutosta Syyriaan. Puheenvuoroissa korostettiin Syyrian vakauden yhteyttä kestävien paluiden toteuttamiseen. Myös vuoropuhelun jatkaminen kaikilla tasoilla nousi esiin ja ministerit peräänkuuluttivat EU:n yhteistä lähestymistapaa Syyrian viranomaisten kanssa käytävään dialogiin. Rahoituksen tarve mainittiin useissa puheenvuoroissa. Paluupäätöksen saaneiden syyrialaisten paluita tulisi rohkaista. Pakkopaluiden osalta kaikissa puheenvuoroissa nostettiin esiin turvallisuusuhkaa aiheuttavien ja rikoksista tuomittujen palaajien priorisointi. Keskustelua aiheesta jatketaan asiantuntijatasolla.

6. Tehokkaan lainvalvonnan edellyttämä tietojen saatavuus
Tilannekatsaus; 13024/25

Ministerit saivat tilannekatsauksen tehokkaan lainvalvonnan edellyttämää tietojen saatavuutta koskevasta työstä. Korkean tason asiantuntijaryhmä (HLG) perustettiin keväällä 2023 selvittämään keinoja taata lainvalvontaviranomaisten tehokas pääsy digitaalisessa ympäristössä olevaan tietoon. Komissio julkaisi kesäkuussa HLG:n suositusten pohjalta tiekartan toteutettavista toimista. Sisäisen turvallisuuden pysyvä komitea COSI koordinoi ja seuraa tiekartan toimeenpanoa. Salattuun tietoon pääsyä koskeva teknologinen tiekartta julkaistaan vuonna 2026. Puheenjohtaja laatii edistymisraportin tehdystä työstä kautensa lopussa.

7. Nykyisen geopoliittisen ympäristön vaikutus EU:n sisäiseen turvallisuuteen
Keskustelu; 12991/25

Ministerit keskustelivat työaamiaisella Gazan tilanteen pitkän aikavälin vaikutuksista EU:n sisäiseen turvallisuuteen. Puheenvuoroissa nostettiin esiin erityisesti polarisaatio ja radikalisoituminen, jotka puolestaan linkittyvät väkivaltaan ja hybridi-iskuihin eri toimijoiden pyrkiessä hyödyntämään tilannetta. Terrorismin uhkan todettiin pysyneen korkeana ja antisemitismi ja islaminvastaisuus ovat kasvaneet. Lisäksi mainittiin uusien teknologioiden vaikutus valheellisiin narratiiveihin, jotka voivat kasvattaa rikollisuutta ja terroristista liikehdintää ja heikentää sosiaalista koheesiota. Ennaltaehkäisy nähtiin keskeisenä niin verkkoympäristössä kuin reaalimaailmassa. Verkkoympäristössä on puututtava haitalliseen sisältöön ja teknologia-alan on tehtävä yhteistyötä ongelmien ratkaisemiseksi. Vastaviestintää tulisi koordinoida EU-tasolla ja nuorille on opetettava medialukutaitoa. Lainvalvontaviranomaisilla tulee olla riittävät toimivaltuudet verkossa toimimiseen. Reaalimaailmassa keskeistä on tietojenvaihto. Myös terrorismin rahoittamiseen tulee puuttua. Dialogi kolmansien maiden kanssa on tärkeää, kun torjutaan terrorismia ja järjestäytynyttä rikollisuutta. Monet korostivat myös EU:n demokraattisten arvojen ja kulttuurin säilyttämistä ja vahvistamista.

8. Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia; 13253/25

Puheenjohtaja informoi käsiteltävänä olevien säädösehdotusten tilanteesta.

b) Vuotuinen tilannekatsaus lainsäädännön yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta
Komission tiedotusasia; 13298/25, 13616/25

Komissio esitteli ensimmäisen vuotuisen sisäasioiden alan lainsäädännön yksinkertaistamista ja täytäntöönpanoa koskevan raportin.

c) Muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpano, mukaan lukien vuotuinen yhteisvastuureservi
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia; 12803/25

Puheenjohtaja ja komissio informoivat muuttoliike- ja turvapaikkauudistuksen (paktin) täytäntöönpanon edistymisestä. Komissio on viimeistelemässä vuotuiseen muuttoliikkeen hallintasykliin sisältyviä ehdotuksia, ja ensimmäinen vuotuinen yhteisvastuureservi on tarkoitus luoda vuoden loppuun mennessä. Hallinta-asetuksella perustetun yhteisvastuumekanismin tarkoituksena on varmistaa oikeudenmukaisempi vastuunjako turvapaikka-asioissa.

d) Salzburgin foorumin ministerikokous (Valtice, 11.–12. syyskuuta 2025)
Tšekin tiedotusasia; 12982/25

Tšekki informoi 11.–12.9.2025 järjestetystä Salzburgin foorumin ministerikokouksesta. Kokouksessa keskusteltiin lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä, huumekaupan torjunnasta ja muuttoliikeasioista.

e) Droonien havaitseminen ja niiltä suojautuminen
Saksan tiedotusasia; 13696/25

Saksa nosti esiin viimeaikaiset droonien avulla tehdyt hybridihyökkäykset ja korosti tarvetta vastata niihin sekä kansallisella että EU-tasolla.

Suomen edustajat
Sisäministeri Mari Rantanen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite